

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 91/2021-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mišúrom, PhD., Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu disciplinárneho senátu Súdnej rady Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ds 3/2015 a sp. zn. 1 Dso 6/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom disciplinárneho senátu Súdnej rady Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ds 3/2015 a sp. zn. 1 Dso 6/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Konanie v časti priznania primeraného finančného zadosťučinenie **zastavuje**.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevýhovuje**.
4. Náhradu trov konania sťažovateľke **nepriznáva**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 91/2021-23 z 10. marca 2021 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, v ktorej táto namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom disciplinárneho senátu Súdnej rady Slovenskej republiky

(ďalej aj „disciplinárny senát a „odvolací disciplinárny senát“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2Ds 3/2015 a sp. zn. 1Dso 6/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky, že postupom disciplinárneho senátu Súdnej rady Slovenskej republiky v napadnutom konaní iniciovanom na návrh ministra spravodlivosti Slovenskej republiky 11. februára 2015 proti sťažovateľke ako sudkyňi Okresného súdu Bratislava I došlo k porušeniu ňou namietaných základných práv (bod 1 odôvodnenia tohto nálezu). Sťažovateľka, opíšu v ústavnej sťažnosti chronologicky priebeh napadnutého konania, zdôraznila, že disciplinárny senát postupoval neefektívne, uskutočňoval pojednávania s veľkými časovými odstupmi a ani po 5 rokoch od podania návrhu na disciplinárne stíhanie sťažovateľky nie je vo veci právoplatne rozhodnuté, čím u nej pretrváva stav právnej neistoty.

3. Sťažovateľka pôvodným sťažnostným petitom žiadala, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že boli porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal disciplinárnemu senátu v napadnutom konaní konať. Súčasne sa sťažovateľka domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov konania v sume 415,51 eur.

3.1 Podaním doručeným ústavnému súdu 26. apríla 2021 sťažovateľka zobrala svoju ústavnú sťažnosť vo vzťahu k priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia späť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti namieta, že:

- a) napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, keď po dobu viac ako päť a pol roka od podania návrhu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky nebolo vo veci rozhodnuté,
- b) v snahe o čo najskoršie rozhodnutie vo veci bola v napadnutom konaní aktívna na rozdiel od navrhovateľa, ktorý bol vo veci počas celého konania absolútne pasívny,
- c) vo veci poskytovala plnú súčinnosť, disciplinárny senát priebežne informovala o možných kolíziách z dôvodu na jej strane, viackrát požiadala o nariadenie termínu pojednávania,
- d) pojednávania disciplinárneho senátu v prvom stupni boli nariadené s neprimeraným časovým odstupom dvoch rokov, ktoré sťažovateľka nezavinila (pojednávanie v roku 2015, 2017 a 2019),
- e) v odvolacom konaní došlo k odročeniu verejného zasadnutia bez návrhu účastníkov, pričom doplnenie dokazovania oznámené na predmetnom zasadnutí bolo možné zabezpečiť odvolacím senátom po pridelení veci a pred nariadením verejného zasadnutia, teda disciplinárny senát nekonal dostatočne efektívne a účinne,
- f) celková dĺžka napadnutého konania je zjavne neprimeraná, keďže o podanom návrhu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky by malo byť rozhodnuté v lehote 3 mesiacov.

III.

Vyjadrenie Súdnej rady Slovenskej republiky a ďalšie podania

III.1. Vyjadrenie Súdnej rady Slovenskej republiky

5. Predseda odvolacieho disciplinárneho senátu sa k obsahu ústavnej sťažnosti vyjadril ešte pred jej predbežným prerokovaním písomným podaním doručeným ústavnému súdu 27. októbra 2020, v ktorom navrhol, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Svoj návrh odôvodnil najmä charakteristikou postavenia disciplinárnych senátov ako súčasťou Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“). Zároveň oznámil, že o odvolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky odvolací disciplinárny senát rozhodol 22. septembra 2020.

5.1 S námietkou nedostatku právomoci vznesenou predsedom odvolacieho disciplinárneho senátu sa ústavný súd vysporiadal v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Predmetným uznesením ústavný súd zároveň vyhovel návrhu predsedu súdnej rady z 19. októbra 2020 v konaní pred ústavným súdom a rozhodol, že súdna rada má v tomto konaní postavenie zúčastnenej osoby (§ 33 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

6. Následne ústavný súd predložil prijatú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 6 vety pred bodkočiarkou zákona o ústavnom súde súdnej rade na vyjadrenie (výzva ústavného súdu č. k. I. ÚS 91/2021-30 z 31. marca 2021), ktorá však túto možnosť v určenej lehote nevyužila.

7. Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 29. júna 2021 oznámila, že obsah vyjadrenia predsedu odvolacieho disciplinárneho senátu berie na vedomie (bod 5 odôvodnenia tohto nálezu).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov spočíva v konštatovaní nečinnosti disciplinárneho senátu a odvolacieho disciplinárneho senátu s dôrazom na skutočnosť, že v čase podania ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní nebolo právoplatne rozhodnuté ani po viac ako 5 rokoch od podania návrhu.

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaného práva vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania

a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Rovnaké kritéria sa vzťahujú aj na konanie disciplinárnych senátov a ústavný súd podľa nich postupoval aj v danom prípade.

11. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke nie je možné konštatovať náročnosť rozhodovania o disciplinárnom previnení sudcu. Je možné konštatovať určitý stupeň faktickej zložitosti v súvislosti so zabezpečením dôkazov (prehľad počtu súdnych spisov, ktoré boli sťažovateľke v rozhodnom čase pridelené, rozvrh práce súdu riešiaci pridelenie vecí a pod.), avšak stupeň tejto zložitosti nie je priamo úmerný celkovej dĺžke napadnutého konania.

12. Správanie sťažovateľky je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľky. V napadnutom konaní ústavný súd nezistil závažné okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania. Odročenie jediného pojednávania z dôvodu na strane sťažovateľky z osobných dôvodov (27. apríla 2016), v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania (viac ako 5 rokov), je okolnosťou, ktorú nemožno vyhodnotiť za spôsobilú výrazne ovplyvniť priebeh konania a oddialiť tak meritórne rozhodnutie.

13. K postupu disciplinárneho senátu ústavný súd konštatuje, že tento po podaní návrhu č. 32860/2015-151 z 10. februára 2015 ministra spravodlivosti Slovenskej republiky bezodkladne upovedomil sťažovateľku o začatí disciplinárneho konania (oznámenie z 18. februára 2015). Sťažovateľka sa k podanému návrhu písomne vyjadrila 30. marca 2015.

13.1 Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 2. októbra 2015, na ktorom disciplinárny senát oboznámil účastníkov s vykonaním predbežného šetrenia vo veci, s vyjadrením predsedníčky Okresného súdu Bratislava I a k návrhu sa vyjadrili prítomní účastníci konania. Pojednávanie bolo odročené z dôvodu ďalšieho dokazovania, pričom po oboznámení sa s termínom pojednávania určeného na 27. apríl 2016 sťažovateľka požiadala o zmenu termínu z osobných dôvodov (plánovaný termín pôrodu dieťaťa). Žiadosť sťažovateľky disciplinárny senát vyhovel a ďalší termín pojednávania určil na 3. marec 2017, na ktorom sa uskutočnil výsluch sťažovateľky a k návrhu sa vyjadril navrhovateľ.

13.2 Na účel čítania listinných dôkazov bolo nariadené ďalšie pojednávanie na 21. apríl 2017, ktoré bolo zrušené pre práceneschopnosť predsedu disciplinárneho senátu. Sťažovateľka 9. januára 2018 oznámila disciplinárnemu senátu termíny plánovaných dovolení a požiadala o skoré nariadenie ústneho pojednávania a meritórne rozhodnutie. Disciplinárny senát 24. septembra 2018 upovedomil sťažovateľku o termíne pojednávania určenom na 14. december 2018, tento termín pojednávania bol zrušený pre problémy s obsadením disciplinárneho senátu. Pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až 15. februára 2019, na ktorom disciplinárny senát rozhodol, a podľa § 129 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) sťažovateľku spod návrhu na začatie disciplinárneho konania oslobodil, pretože sa disciplinárneho previnenia nedopustila.

13.3 Proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu č. k. 2Ds 3/2015 z 15. februára 2019 podal navrhovateľ odvolanie, ktoré disciplinárny senát zaslal sťažovateľke na vyjadrenie 4. júla 2019. Sťažovateľka sa k podanému odvolaniu písomne vyjadrila 30. júla 2019. Odvolací disciplinárny senát 18. marca 2020 upovedomil sťažovateľku o určení termínu verejného zasadnutia

na 24. marec 2020, tento termín bol zrušený z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie a s tým súvisiacimi prijatými opatreniami pre zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19. Sťažovateľka v záujme skorého skončenia veci požiadala 15. mája 2020 o určenie nového termínu verejného zasadnutia, ktoré sa uskutočnilo 24. júna 2020 a bolo následne odročené na 22. september 2020 z dôvodu potreby doplnenia dokazovania.

13.4 Odvolací disciplinárny senát 22. septembra 2020 v napadnutom konaní rozhodol tak, že odvolanie zamietol, čím bola vec právoplatne ukončená.

14. Z uvedenej chronológie priebehu napadnutého konania je zrejmé, že napadnuté konanie bolo v celom svojom priebehu poznačené zbytočnými priet'ahmi, a to na oboch stupňoch rozhodovania o disciplinárnom previnení sudcu (sťažovateľky). Ústavný súd konštatuje, že disciplinárny senát uskutočňoval pojednávania s neprimeraným časovým odstupom (v roku 2015, 2017 a 2019), takmer dva roky bol úplne nečinný (od 3. marca 2017 do 15. februára 2019) a rozhodol vo veci až štyri roky od podania návrhu. Následná nečinnosť odvolacieho disciplinárneho senátu (od 30. júla 2019 do 24. marca 2020) v spojení s objektívnou nemožnosťou uskutočniť verejné zasadnutie v pôvodne určenom termíne (bod 13.3 odôvodnenia tohto nálezu) a nesústredenosťou v postupe odvolacieho disciplinárneho senátu (požiadavka na doplnenie dokazovania, ktoré bolo možné zabezpečiť bezprostredne po pridelení veci) viedla k ďalšiemu predĺženiu napadnutého konania.

15. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že podľa § 129 ods. 1 zákona o sudcoch je disciplinárny senát povinný rozhodnúť o disciplinárnom previnení spravidla do troch mesiacov od podania návrhu na začatie disciplinárneho konania a obdobne tak má postupovať aj odvolací disciplinárny senát v prípade podaného opravného prostriedku, čo sa v konkrétnom prípade sťažovateľky nestalo. A hoci ide o lehotu poriadkovú, táto lehota na rozhodnutie disciplinárneho senátu bola neprimerane vysoko prekročená.

16. V súvislosti s problémom personálneho obsadenia disciplinárneho senátu (bod 13.2 odôvodnenia tohto nálezu) a nemožnosti prejednať vec v určenom termíne ústavný súd konštatuje, že danú okolnosť nemožno ničím ospravedlniť. V zmysle § 119 zákona o sudcoch je zákonným sudcom na účely disciplinárneho konania predseda disciplinárneho senátu. Činnosť disciplinárnych senátov organizačne a technicky zabezpečuje kancelária súdnej rady. Súdna rada dohliada na dodržiavanie zásad dôstojnosti disciplinárneho konania a plynulosti disciplinárneho konania. Podľa § 119a ods. 1 zákona o sudcoch súdna rada vytvára (volí) disciplinárne senáty. Z uvedeného vyplýva priama zodpovednosť súdnej rady nielen technicky, ale hlavne personálne zabezpečiť riadne obsadenie a fungovanie disciplinárnych senátov tak, aby bolo možné splniť požiadavku definovanú v § 129 ods. 1 zákona o sudcoch.

17. Disciplinárne konanie vo veci sudcu, ktoré bez právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako tomu bolo v posudzovanej veci, treba považovať už len so zreteľom na samotnú dĺžku konania za konanie nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že ich právo na súdnu ochranu sa stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I.ÚS 65/03, IV.ÚS 196/05, II.ÚS 330/2010).

18. Bezpochyby tak možno uzavrieť, že postupom disciplinárneho senátu súdnej rady v konaní vedenom pod sp. zn. 2Ds 3/2015 a sp. zn. 1Dso 6/2019 došlo k neprimeraným priet'ahom, čím bolo nesporne zasiahnuté do ústavne zaručeného práva sťažovateľky na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

19. V časti priznania primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka zobrala svoju ústavnú sťažnosť späť, a preto ústavný súd v tejto časti konanie podľa § 127 zákona o ústavnom súde zastavil (bod 2 výroku nálezu).

20. Ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neformuloval príkaz konať bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, hoci rozhodol, že sťažovateľkou označené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom disciplinárneho senátu súdnej rady boli porušené (bod 1 výroku nálezu). Reflektoval tak na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti už bolo v napadnutom konaní právoplatne rozhodnuté (k tomu pozri bod 13.4 odôvodnenia tohto nálezu) a právna neistota sťažovateľky tým bola odstránená (bod 3 výroku nálezu).

21. Ústavný súd, nevyužívajúc oprávnenia (nie povinnosť) podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde náhradu trov konania sťažovateľke nepriznal. Prihliadol pritom aj na časový okamih podania ústavnej sťažnosti (jeden deň pred právoplatným rozhodnutím vo veci), považujúc výrok o porušení označených práv v okolnostiach danej veci za postačujúci (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu